

УДК 7.747

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ СОЦІАЛЬНОГО ЖИТЛА

ХАРАБОРСЬКА Юлія, ЛУКАШЕНКО Вікторія

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ, Україна
vic.toralkshnk@gmail.com, kharaborska.iaa@knuba.edu.ua

У статті розглянуто, поняття «соціальне житло» та як воно реалізується в Україні. Розглянуто роль, яку займає дизайнер інтер'єру в проектуванні житлового приміщення соціального призначення. Описано існуючі проблеми та шляхи їх вирішення методом раціонального планування та правильної організації команди, де дизайнерів включають в процес на початку роботи над проектом. Також розглянуто методи підвищення комфортності малогабаритної квартири.

Ключові слова: дизайнер інтер'єру, дизайн, соціальне житло, проектування, гідне проживання

ВСТУП

Житло є фундаментальною потребою людини для того, щоб відчувати себе в безпеці та бути частиною суспільства. Наразі доступність житла є дуже актуальною проблемою для соціально незахищених верств населення, а саме: молоді сім'ї, люди з обмеженими можливостями, малозабезпечені, внутрішньо переміщені особи тощо. Загалом соціальне житло реалізується у вигляді малогабаритних квартир за низькими цінами або на пільгових умовах оплати. В Україні таке житло виконують за типовим проектом або способом реконструкції старих будівель, хоча насправді в соціальному житловому фонді нашої країни таких будівель критично мало, а сама система надання такого житла майже не працює. Прагнення знизити затрати на будівництво часто призводять до нераціонального запроектованих приміщень та не естетичних інтер'єрів.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Створення гармонійного простору соціального житла є актуальною проблемою не лише для тих хто його потребує, а й для архітекторів та дизайнерів. Головне завдання даної роботи розглянути, що таке соціальне житло в Україні та як працює система отримання такого житла. На прикладі інтер'єрів вітчизняного та закордонного соціального житла простежити, якими способами найкраще досягається підвищення комфортності простору в невеликих приміщеннях.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Забезпечення населення гідним житлом це одна з найважливіших задач держави та її окремих спеціалізованих інституцій. Доступність житла – гостра нагальна проблема, що потребує вирішення.

Способи надання соціального житла можуть відрізнятися в залежності від країни. Наприклад, деякі країни надають соціальне житло безкоштовно або за символічну плату для осіб з низьким доходом та вразливих груп населення, таких як малозабезпечені, безхатьки, люди з обмеженими можливостями тощо. У Швеції і Норвегії соціальне житло надається безкоштовно або за дуже низьку плату, а також може надаватися на пільгових умовах в рамках програм допомоги з оренди та купівлі житла. У США і Канаді влада надає фінансову підтримку для програм соціального житлового будівництва, а також для програм допомоги з купівлі житла для малозабезпечених родин та осіб з інвалідністю.

Україна також має систему соціальної підтримки, яка передбачає надання соціального житла на пільгових умовах для певних категорій людей, зокрема молодих родин з дітьми та військових ветеранів. Наприклад, програма "Доступне житло" [1] передбачає надання пільгових кредитів на будівництво, придбання та ремонт житла для молодих сімей з дітьми, військовослужбовців та ветеранів, які брали участь у бойових діях на Сході України. Існує ще програма соціального орендного житла, яка передбачає надання пільгових умов для найму житла особам, які мають низький рівень доходів та перебувають у складних життєвих обставинах.

Робота архітекторів та дизайнерів в поєднанні з ефективними шляхами вирішення системи надання соціального житла може докорінно змінити сферу будівництва споруд соціального призначення [2]. Будинок це в першу чергу захист від зовнішнього світу, те, що дає відчуття безпеки. Соціальне житло та його мешканці мають право на комфортний та грамотно влаштований простір. Адже часто на будівництві такого житла економлять матеріали та виконують будівництво на низькому рівні. Професія дизайнера дуже швидко розвивається, але досі роль фахівців у цій сфері дещо обмежена. Досить часто люди поза професією сприймають дизайн інтер'єру тільки як декорування та оздоблення. В більшості випадках дизайнера підключають до проекту на етапі ремонту чи переобладнання. Співпраця дизайнера з командою будівельників на ранніх етапах допоможе більш ефективно і грамотно формувати інтер'єри, в тому числі і соціального житла.

Система надання соціального житла в Україні носить слабка та не може задовольнити потреб всіх людей і потребує нових забудов, або ж переоблаштування існуючого фонду. За даними Державної служби статистики України [3], станом на 1 січня 2021 року, загальна площа соціального житла в Україні становила менше 1% загальної кількості житла в країні. В той час як в Україні було зареєстровано близько 37 тисяч сімей, які очікують на отримання соціального житла. Крім того, більшість будівель соціального житлового фонду це «мурашники» із багатоповерхових будинків. Люди в таких забудовах частіше хворіють також разом з поверховістю та густотою населення зростає інтенсивність антисоціальних проявів [4]. А згадана раніше програма «Доступне житло» на даний момент не фінансується, тому в умовах війни питання соціального житла постало ще більш гостро.

У 2019 році було опубліковано новину про те, що 106 родин отримали квартири у дев'ятиповерховій новобудові в Слобожанському [5]. Родини, які

отримали ключі від квартир стояли в черзі десятки років. Новобудова має два під'їзди та загальною кількістю 115 одно-, дво- та три-кімнатних квартир, які, як зазначають у статті, мають все необхідне для проживання. Хоча самі новозбудовані квартири не вирізняються ні художньою ідеєю, ні меблюванням (рис. 1). Всередині інтер'єри являють собою чисті аркуші паперу без раціонального дизайну для затишного проживання.

Рис. 1. Інтер'єр соціальних квартир на Слобожанщині

На противагу сучасне соціальне житло в країнах Європи не тільки відповідає потребам населення, але й має цікавий архітектурний задум. Воно відходить від буденних, сірих забудов до більш індивідуальних інтер'єрів. Нові простори мають орієнтир на людей різних категорій і віку. Вже на стадії проектування забезпечуються естетичні засади просторів громадського користування, під які віддають перші поверхи. В проєктах паризького бюро LAN інтер'єри квартир були повністю адаптовані під майбутніх мешканців та розроблялись спільно з майбутніми власниками, що лише підвищило індивідуальність простору та відчуття захищеності. Інтер'єр виглядає досить мінімалістично, але не відчувається порожнім чи некомфортним. Світлі стіни та стеля візуально збільшують площу. М'які текстури та тепла приємна кольорова гама створюють той домашній затишок, до якого й прагнуть мало захищені групи населення. За допомогою цікавого, гармонійно вписаного декору простір виглядає живим (рис. 2). Основною рисою, що характеризує планувальне рішення квартири є чітка диференціація різних приміщень за їх призначенням, грамотне групування і зонування. На характер розміщення окремих елементів квартири впливають й інші чинники, серед яких: розмір квартири, кліматичні умови місця розміщення, орієнтація сторін світу, поверховість і тип будинку.

Також, до прикладу, візьмемо будівельну спільноту R50, яка в 2013 році збудувала будинок у берлінському районі Кройцберг. Основною вимогою спільноти було жити разом, яку було реалізовано шляхом проектування різних просторів загального використання (рис. 3). В результаті було отримано великі простори приміщення з чистовим бетоном.

Бетон все частіше використовується в житлових інтер'єрах. Це є одразу бюджетним, естетичним та готовим рішенням. Такі приміщення мають більш сучасний та вільний вигляд. Бетон добре поєднується з багатьма матеріалами та текстилем, що робить його універсальним. В інтер'єрах з малою площею часто використовують відкриті простори в поєднанні з меблями-

трансформерами. Їх вибір сьогодні все більш різноманітний, тому одне приміщення може трансформуватись в будь-яку зону в залежності від потреби мешканців: вітальня в їдальню або в спальню, робоче місце тощо.

Рис. 2. Інтер'єр квартири в проекті паризького бюро LAN

Рис. 3. Спільний простір соціального житла в Берліні, студія R50

ВИСНОВКИ

Для формування якісного житлового простору в квартирах соціального фонду необхідна тісна співпраця архітекторів, дизайнерів та будівельників високої кваліфікації. Тільки так можна створити комфортне житло, якого зараз потребують вразливі групи населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Житлова програма «Доступне житло». *Відділення Держмолодьжитла «Східно-Дніпровське Регіональне Управління»*. URL: <https://lg.molod-kredit.gov.ua/zhytlovi-prohramy/dostupne-zhytlo>
2. Kaserman Leininger A. Interior design in the realm of social services: Housing the homeless: дис. докт. арх. наук : 17.00.07. Мічиган, 2013. 57 с.
3. Державна служба статистики України. Офіційний сайт URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Гнесь І. П. Актуальні проблеми і задачі житлової політики у великому місті. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2016. Вип. 10. С. 325–334.
5. У Слобожанському 106 родин отримали квартири у новому дв'ятиповерховому будинку. *Дніпропетровська обласна державна адміністрація*. 2019. URL: <https://adm.dp.gov.ua/news/u-slobozhanskomu-106-rodin-otrimali-kvartiri-unovomudevtyatipoverhovomu-budinku-valentin-reznichenko>

KHARABORSKA J., LUKASHENKO V.

FEATURES OF THE FORMATION OF INTERIORS OF SOCIAL HOUSING

The concept of "social housing" and its implementation in Ukraine are described in the article. The role played by an interior designer in designing residential premises for social purposes is considered. Ways to solve existing problems are described with rational planning methods and proper organisation of the team, where designers are included in the process at the beginning of the work on the project. Ways of increasing the comfort of a small apartment are also considered.

Key words: interior designer, design, social housing, designing, decent living